

Akt nr:

P-E1a-0005

AU\$P-E1a-0005

Kontrakt
om uppbyggnad af
Lenghems Mader i
Elsborgs Län

Kontrakt 19

P

*0005

Edan Kongl. Majt under den 27 Mars 1858 i och för utdelning af Lenghems Mader i Kinds Vård af Elsborgs Län, enligt af Lästnanten Palm uppgjord, på samma gång fastställt plan och i bestyrkt afskrift härhos bilagd Kostnads-förslag, i näder beviljat ett Statsbidrag af 1500 Riksdaler, hvaraf 3600 Riksdaler, såsom händelsekostnad och 900 Riksdaler såsom anslag utan återbetalningspliktighet; ja och i öfverensstämmelse med Rikets senaste samlade Ständers för dylikt Statsbidrags åtnjundande givne, af Kongl. Majt givne föreskrifter, hafva underbekände enligt bilagd Protocol af den 3 i denna Månad af Polagsmännen uti i fråga varande Odlingss förslag under Direction i och för detta arbetskörslaget med Kongl. Styrelsen för Allmänna Vag- och Vattenbyggnader å Kongl. Majts och Kronans vägnar afslutat följande Kontrakt, hvarigenom vi å laga och förbinda oss:

§ 1.

Allt arbetet, hvarvid vi äro skyldiga att underkasta oss vederbörandes kontroll, skall börjas redan detta år, och fullbordas inom den 1 October 1861, noggrant enligt den af Kongl. Majt fastställda ofvannämnda plan och kostnadsförslag, utan att anspråk på ytterligare bidrag dertill af allmänna medel må framgent kunna väckas, samt att genom önsketäuschhet skall afgöras, hvad utöfver Statsbidraget kan erfordras.

§ 2.

All i händelse af öfverkostnad utan underbörsligen väntat till-

stånd. Skulle ske från den af Kongl Majt i nämder fastställda arbetsplan, men arbetet uten af Kongl Majt nädigt och anstånd med detsamma utförande icke inom den här bestämde tiden fullbordas, det då ankommer på Kongl Majt, att lila infläna att vidare utbetalning af Statsbidraget, samt återfördras hvar derför redan blifvit uppburet, att på en gång eller successivt till Riksgälds Kontoret insändas inom den tid Kongl Majt finner för godt i nämder bestämma.

§ 3.

Att till arbetet skola förträdasvis, der sig gån låter, användas tjenst- och sysselslöse personer.

§ 4.

Att godtgöra alla kostnader utan undantag, af hvad namn de vara må, som i följd af detta anslag förordas för Riksgälds-Kontoret.

§ 5.

Att för säkerhet af det Kontrakt skola gäddas säkerhet, som af Kongl Majt i nämder kan godkännas, samt för Låneunderskudet af gifva Lådan skola förbindelse och säkerhet för dess uppskänkt, som af Samvärdige i Riksgälds Kontoret

Afsynings Betyg.

Arbetet för Aftapning af Långhemsk-Mader i Rinds Herad af Epsborgs Län, hvilket åtnjuter Statsbidrag sirom Län 3.600 R^{sk} och såsom anslag 900 R^{sk}, allt Riksmynt, - har jag enligt Kongl Styrrelsens för Allmänna Väg- och Watten Byggnader Ordras af den 29 siktade maj, under nu verkställd Inspektions Resa beaktat; och har jag befunnit, att detsamma i sin helhet nu är utfördt och fullbordadt i öfrerenssamman med de inför af Kongl Majt under den 27 mars 1858 nädigt fastställda plan och Riktvals förslag; som härmed intygas af Carlbad af Seffe d. 20 October 1860.

L. M. Liljebröck
Major, chef för Västtra Väg-
och Watten Byggnads Distriktet

Sann Skryt. ellyt under den 23 jntll: Mars, för
utvikning af Lughems Mader uti Skins Flåda af
Elfsborgs Lär, i Wäder beviljat ett Lär af 3500 Ryl Riksmä
och ett Anslag utan återbetalningsskyldighet af 900 Ryl samma
mynt; för för undertryckning, efter befigning af ifrågasatt
företag, på anmädan af Direktören för arbetets utförande,
härigenom blir hvis meddelat, att arbetet blifvit påbörjat
genom öppnande af såväl kufvingsgrufven till 3 fots bred i dagen
och cirka 3 fots djup å en längd af 7200 fot, samt ett pådag
läpp till 6 fots bred i dagen på en sträcka af 2400 fot i längd.
Lughem den 5 October 1838.

För, Sann.
Lughem och Acimant i Höfva
Kaz och Wattenbyggnads Distriktet.

Protocoll, hållet vid allmänt sam-
manträde med Interessenterna i det länthälska
Odlingssällskapet af Lönghems Mädr i Lönz
hems Skol Sal den 3 Maj 1858.

På Bolaget hade inkommit den af Hrn Ljtnant
Salm uppgjorda plan och afgifna kostnadsförslag
för Sänkning af Lönghems Mädr, med ändamåls-
sättet, att bäddar bli bär i Mädr gärdar och
fastställa af Kongl. Majt, som jemväl all-
nådigt beviljat Statsbidrag till i fråga varande
arbete. Och hade Hrn Krono Befallningsman
A. R. Sandberg med dessa insända handlingar
besökt en Embets Skrifvelse, som upplyste hvad
Bolaget har att vidtaga, innan det länthälska
arbetet påbörjas i verkställighet. I anledning häraf
hade understeknad Pastor, såsom medintressent. Bola-
get kallat samtliga delegaterna därefter att denna dag sam-
manträda, för att med ledning af den ingångna Embets Skrif-
velse, öfverlägga och besluta om de åtgärder, som mest bör
vidtagas för befäimjande af det gemensamma ändamålet.

sedan på denna kallelse Bolagets delegater på utsatt
tid och ställe sammanträdde, uppläste understeknad Ordfö-
rande Tit. Sandbergs Skrifvelse jemte andra insända
handlingar, som upplyste ärendet, hvarest öfverläggning för-
togs och beslut fattades i följande frågor.

§ 1.

Afseende på tiden för arbetets början, så, churu
man gör tillstånd att dermed dröja till nästa år, ansåg

man allmänt mera tjentligt att redan under inständande Sommer
sermed göra början, helst man har anledning förmoda att
med mindre frärlighet och mindre höftnad i år, än fram-
deles kunna inhälsa behöflig arbetspersonal, och man gör
sig derjämte försäkrad, att när helst arbetet företogs,
få tillräckligt medel af det dertill i näder beviljade löne-underskudet.

§ 2.

När man valde arbets Direction, ansåg man tydeligt
att bestämme ett billigt arvode för de man inom Bolaget,
som hedrades med detta förordande. Där bestämdes sålunda,
att så ofta Directionen kallas till allmänt sammanträde,
älsjuter hvarje ledamot, som dervid infaller sig, och som
såsom arvode för dagen. De lifver åter, som en eller
annan inständ ledamot kan komma att vidkännas ge-
nom tillsyn vid arbetet eller någon annan dertill höran-
de åtgärd, böra ersättas honom efter deröfver meddelad
och godkänd räkning.

§ 3.

Öfver dessa bestämmelser rörande arvoden åt den öfver-
arbets Directionen, skred man till val af de ledamöter.
Dessa antal bestämdes till sex med Ordföranden deri in-
räknad. Och utsågs dertill: för Långstens by: Hög-
vårdsborna Wen Christen S. A. Sparre på Högsta, at
hvilken jemväl uppdrogs, att vara Directionens Ordförande,
och Hemmansägaren Johannes Redin i Stationsgården,
för Ingestorp by: Wen Sergeanten G. E. Wredberg i
Ingestorp Öfvergården och Handlanden J. O. Lundin i
Hörsnäs, samt i händelse af hinder för någondera
af dessa ledamöter Handlanden C. P. Ingberg i Ingestorp Öfver-
gård som Suppleant, för Bragmans by: Hemmansägaren
Lars Holmgren i Hållgården och Handlanden Joh. Petersen
i Brötsgården samt såsom Suppleant för någondera af dessa

ledamöter, i händelse af laga hinder, Handlanden A. Svensson
jemväl i Brötsgården. Och äro dessa nu valda arbets
Direction att å Bolagets vägnar upprätta Kontrakt af
två dertill meddelat format till med Skrifvelsen för nämnda
Väg och Waddenbyggningen, afgifva Skatteförbindelse för
af Staten långe medel och desamma lyfta, samt i allt
vidtagna de åtgärder, som för det gemensamma ändamålet
vinnande pröfvas nödiga

§ 4.

Anledning af det i föregående § åt Arbets Directionen
gifna förordande att å Bolagets vägnar gittera och lyfta
de medel, hvilka, såsom gifva och lån, blifvit i
näder beviljade, begärde nämnda Directionens ledamöter
till Riksdagen för sin anhållan, att de i fråga ve-
rande Medlen måtte genom Nederbörande Auctoritet
försörj öfversändas till Lars Skrifvelsen, så att de hos
Kronofogden i orten må kunna lyftas.

Da intet vidare nu förkom till ifrågasättning, app-
löste Ordföranden sammanträdet med tillkännagifvande,
att det dervid följande Protokoll kommer att justeras nästa Son-
dag den 9. dennes.

och den som öfrar

En lifven

Wredberg

Uppläst och justerat den 9. Maj 1858. betygat:

Wredberg

Wredberg

Molander

Off. af Arbejdsdirection for Indvirkning af Seng-
kems Inden, til Lyftning af de Mødel, som ligger op
Kong. Majest. under den 23de sidste Mænd, i Næsten
beholdt. —

Lambelappes 3600 Rs Amt i January 1859.
 A. L. hinfjort andlagt, 400- " " i June 1859.

Schrank C. C. Bredberg N. O. Lundin
 L. Holmgren Joh. Pettersson
 Joh. Redin

Utskrift

P

★0005

Rostnads förslag

för

Afslappning af Lingshems Moader och
Rinds Hård och Elfsborgs Län år 1837.

Genom Distrikthefsen Herr Major D. W. Lillje-
hök har undersökts den 14:de Septembris April, erhållit
förelöfande, att verkställa undersökning för beräk-
nande af kostnaden för en delämnad afboppning
af Lingshems Mader till Rinde Hörad och Upsala
Län, samt den uträknade af den areal odlingsbar jord,
som genom detta förslag wärde att påräknas, och för
jag med anledning deraf har afgifvit Kostnadsför-
slag jemte Plan och Profil-kartor för arbetets
förförande.

Lingshems Mader, belägen på hemmanen Lings-
hem, Angerholm och Bragnums ägor, hafva sitt ut-
lopp i Girdisjö genom en liten bäck, hvilken höst
och wår samt wid de lågfädder, då genom regn watten
utlösnigen är större, ick kan upptaga flödet; därför
händer ofta att dessa mader, liksom med under sommar-
en efter tvinnas dagars regn, blifvit öfversvämda, och
hwar nu endast en ringa skörd af starrhö. De äro
särdeles wäl belägnas för odling, emå de äro wäl haf-
va afhäu för watten. I de Profilerna och begärens i
söder af den stora Bragnums mossen, som hufvud-
sakligast består af djupa höttmossa samt bidragen dertill
den des jänkels.

Gördmolemen består af svart dyjord, dels på gadt ler-
botten och dels på sandbotten. Djupet af det förstnämnda

lagret är 5 à 10 fot, men blifva grundare åt fast
marken där, den lerbotten antroffas på 3:16 till en foto djup.

Genom träernas afläppning medelst de här för-
slagna aflöppsgrofsarne, som i kartan äro utmärkta
med röda linier, höfsjunker den lösa jordmassan be-
tydligt, blifver fastare, kan besås med sä och gifva
goda skördar.

Odlingen af detta fält bör ej blifva svår, då man
här på alla ställen har affan den de föreslagna aflöpps-
grofsarne, hvilka äro utskäddade på grund af skedon af
vagningar och sedan i öfverensstämmelse dermed, så myg-
ke som möjligt efter jordägarnes önskan och begärlighet.

Väte detta förslag är kostnad indast beräknad för
träernas afläppning, men ej för des odling.

Stör-punkten är en triangel, inhuggen väte en jord-
fast sten på östra sidan om bäcken 300 alnar från
des utlopp i Girdessjö och ligger 7 fot 3 decimaler högt
öfver sjöns medel vattenstånd.

Aflöppsgrofsen a. b. c. d. e. är, som Profiler
och Tvärsnittens utvisa, beräknade till 8 fot medel-
djup med 3 fot bottenbredd och sidan döjande 1 på
1 samt under strökingen af vattendledningen från No
33 till 36, der berg och stora stenar möta, fördräva aflöpp-
et samma bottenbredd med döjning som 3 på 1.

Aflöppsgrofsen f. g. v. är föreslagen till 6 fot
medeldjup med 4 fot bottenbredd med sidan döjande

1 på 1. Denna grofs är på jordägarnes begäran ej föresla-
gen att utsträckas längre i norr, än den punkten f, em-
dan de själva önskar upptaga den samman emellan punk-
terna a och f. på det att den blifvande grofsen må
ke länkas efter ägarkiftena och ej för mycket sönderyttas
de samma.

Aflöppsgrofsen h. i. har samma dimensioner som
siffrämnda.

Den uppgjorda jorden äfvensom den uppgjorda
stenen får ej läggas grofskanterna närmare än 3 Alnar.

Resultatet genom öppnandet af vattendledning från
Linghems Mäder blifver således, att disamma utgörande
272 Tunmland blifva hienliga den fastänliga odling, o-
beräknat förbättrandet af en kvitmosse, hoars areal är
34 Tunmland 16 heffland och på alla sidan begränsad af
desa mäder. se fig: A i Plan kartan, hvilka mosse af-
ven bör, efter någon är då den undergått fullkomligare
förutställelse, blifva hienliga den odling.

I händelse dessa mäder afläppades och gjordes odel-
bara, så skulle en katte öfver ärliga länstern uppgjord
efter vanligen antaget brukningsfakt och i orten gäng-
bar medelpriser uppfatta sålunda. — Om öfven nämnda 272
Tunmland indelades uti 8 trädslag, så blifver 34 Tun-
land på hvarje af dessa besås 3 eller tillhopa 103 Tunmland
med värsad och då på hvarje utsås 15 tunnlar, blifva
hela värsad 153 Tunner, hvilka öfverhugadt minsk

böras lemna 4te kornet således 613 tunn. Ett trädslag
hvilas ärligen och ett. bisas med 34 tunn. råg, hvilka i
medeltal böras lemna minsk 6te kornet, således 304 tun-
nor råg. 3de trädslag ligger i ro och lemna 6 Sktt hö
per Stenland, således 613 Sktt hö.

Om denna afkastning beräknas efter ortens medel-
priser så får man:

613 Tunner Höfrö a 4 sp ——— 2448 — . . .

304 1° Råg a 9 sp ——— 1836 — . . .

613 Sktt Hö a 4 sp ——— 2448 — . . .

Summa 6732 — . . .

foder afkastningen af halm anses den fulla betala bråk-
nings kostnaden, fördelas om man tager i betraktande
att hvarje hemmans egare kan bruka sina mader
i samband med själva hemmanet, så att icke bety-
dlig storas arbetsstyrka behöfvas, sedan maderna
en gång blifvit upplagade.

Om från ofvanskämden 6732 Rsp afdrages vär-
det af den skörd nu ärligen lemnas nämligen på
hela området i gynsamman är högst:

400 Sktt Stenland a 24 sp ——— 1000 Rsp

Så återstår en vinst per år ——— 3732 Rsp

På ofvanskämden kackyl upptager Råg och höfrö
som utsäde utan beräkning, att maderna åtminsta
nu till en del kunna bisas med korn, Erter, Rospö
och andra i pris högre stegande sådislag, så tyckes

den upptagna vinsten ej för högt beräknad. Men det
är icke endast genom siffra, som fördelen af ifråga-
varande företag åskådliggöres, utan här kan bör af-
tagas i betraktande, att Lingshems socken är belägen
lito ett af de 7 häraden, som inhälik Lötaland att id-
ka gärdförelhandlet, och hvarst åkerbruk på handels-
bästnad blifvit försummat, och borde genom ett lyck-
ligt resultat af detta arbetets utförande, lusten för
odling hos allmogens i orten blifva väckt, ty der fin-
nas stora sanha marker, hvilka kunna afslappas och blif-
va fruktbarande fäkt.

Amal och Gyltingby den 30 Februari 1834.

C. P. Palm

Kostnadsberäkning

	Banor
för öppnande af <u>afloppsgräfen</u> a. b. c. d. e. utföras	
Gräfnig i Dyjör 3797 Cub. famn — a —	32 1/2 3394 . .
do i Dyjör 256 Cub. famn — a —	42 1/2 224 . .
do i Stenblandad Sand 288 Cub. fm — a 14 8 .	336 . .
Stensprängning 3 Cub. fm — a 3 sp .	25 . .
Bergsprängning i a Profilen 14 32 — 36 / 38 1/2 Cub. fm a 12 sp .	426 . .
för öppnande af <u>afloppsgräfen</u> f. g. h. i. utföras	
Gräfnig i Dyjör 1963 Cub. fm — a —	32 1/2 1310 . .
do i Dyjör 63 Cub. fm — a —	42 1/2 36 42 . .
do i Sand 43 Cub. fm — a 14 8 .	30 8 . .
Transport	3822 3 . .

Transport	3852 3.
för öppnande af ~~Alloppagras~~ h. b. v. fordras	
Gräsnig uti Dyjord 633 Cub. fr.	32 432 ..
hårdt kommer 2 ^{de} flyttbara kaj dammar. à 30 af	60 ..
En Bro af trä på Almänna Lantvägen	
med murade landfäster	100 ..
försilning af redskap, smärre provisorier	
la Byggnader, Ruckkostnader, Arbets lö	
syn m. m. 10 procent af ofvanskämda	
kostnads summa	640 19 ..

Summa Banco Rikt 71044 31 ..

Gyltingeby den 23 februari 1834

Ferd. Palm

Ofvanskämda kostnads förslag gillas
Stockholms Slott den 27 Mars 1838.
på nådigste befallning
Ludv. Amqvist.

Med originalt. likalydande, vidimerat

C. Edberg Inspektion
Mosander.
Norkens i Långens.

anlagas.

Det yllmesta visse är här på lika lydande. Vempar
upprättade. Samt Skedde i Långens Lottnejal den 10de Maj 1838.

S. S. S. S.

C. E. Bredberg

J. O. Lindman

L. Högren

Joh. Pedersen

Joh. Petersen

Det afvanskämda Lottnejal i begges
närvarande på en gång egenhändig undertecknad
stämde kontrakt, intyga Långens Lottnejal den 10de Maj
1838. Samt af —

C. Edberg
Inspektion

Mosander.
Norkens i Långens.

Andra exemplat af kontrakt undertecknat d. 10 Januari 1839.